

Vergaderjaar 2007–2008

30 176

Functioneren Koninklijke Marechaussee

Nr. 10

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 10 oktober 2007

De vaste commissie voor Defensie¹ heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Defensie over de brief van 28 augustus 2007 over het rapport van de Commissie van Toezicht Uitzettingen Koninklijke Marechaussee (Kamerstuk 30 176, nr. 9).

De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 8 oktober 2007. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Van Baalen

De griffier van de commissie,
De Lange

¹ Samenstelling:

Leden: Van Bommel (SP), Van der Staaij (SGP), Poppe (SP), Van Baalen (VVD), voorzitter, Ferrier (CDA), R. Kortenhorst (CDA), Van Velzen (SP), Haverkamp (CDA), Blom (PvdA), ondervoorzitter, Eijssink (PvdA), Van Dam (PvdA), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Griffith (VVD), Irrgang (SP), Knops (CDA), Willemsse-van der Ploeg (CDA), Jacobi (PvdA), Boekestijn (VVD), Brinkman (PVV), Voorde-wind (CU), Pechtold (D66), Van Gennip (CDA), Ten Broeke (VVD), Peters (GL) en Thieme (PvdD).

Plv. leden: Lempens (SP), Van der Vlies (SGP), Polderman (SP), Van Beek (VVD), Ormel (CDA), Jonker (CDA), De Wit (SP), De Vries (CDA), Roefs (PvdA), Wolbert (PvdA), Smeets (PvdA), Arib (PvdA), Blok (VVD), Roemer (SP), Vacature (CDA), De Nerée tot Babberich (CDA), Samsom (PvdA), Van der Burg (VVD), Wilders (PVV), Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU), van der Ham (D66), Omtzigt (CDA), Teeven (VVD), Heerts (PvdA) en Ouwehand (PvdD).

1

Is de gewelddadige uitzetting door de KMar zoals naar voren kwam in de uitzendingen van het programma Netwerk van 10 en 12 oktober met als titel «Inpakken en wegwezen» vergelijkbaar met de gewelddadige uitzetting van vreemdelingen in Frankrijk zoals laatst in de media naar voren kwam? Hoe is Frankrijk hiermee omgegaan?

De beelden van de uitzendingen van Netwerk zijn geen weergave van het huidige uitzettingsproces van de KMar in Nederland (blz. 17 rapport commissie Zaal). Op basis van die beelden van de uitzendingen van Netwerk kan dan ook geen vergelijking worden gemaakt met het uitzettingsproces in andere landen. Bovendien is niet bekend aan welke beelden in de media over Frankrijk wordt gerefereerd. Ook in Frankrijk is er aandacht in de media voor de uitzetting van vreemdelingen. Voor zover bekend heeft dit tot op heden niet geleid tot aanpassing van het beleid of de uitvoering daarvan.

2

Wordt er periodiek een enquête gehouden onder de medewerkers van de KMar die belast zijn met de uitzetting van vreemdelingen? Zo ja, hoe vaak wordt deze enquête gehouden, en kan de uitkomst naar de Kamer worden gestuurd? Zo nee, bent u voornemens dit middel te gebruiken om duidelijkheid te krijgen over hoe de gemiddelde verwijderingambtenaar tegen zijn rol als escorterende functionaris aankijkt?

Om zicht te krijgen op de opvattingen van verwijderingambtenaren op hun rol als escorterende functionaris, worden periodiek thematische bijeenkomsten onder leiding van de brigadecommandant gehouden. Deze vinden plaats in het bijzijn van vertegenwoordigers van het bedrijfsmaatschappelijke werk en vertegenwoordigers van de geestelijke verzorging. Iedere medewerker van de KMar kan zich daarnaast rechtstreeks wenden tot een vertrouwenspersoon. Op dit moment zie ik geen aanleiding om enquêtes onder het personeel te houden.

3

Wat zijn de toelatingscriteria om verwijderingambtenaar te kunnen worden?

Om verwijderingambtenaar te kunnen worden, moet de medewerker van de KMar minimaal 23 jaar zijn en de Opleiding Verwijderingambtenaar (OVA) hebben voltooid.

4

Komt het nog voor dat escorts vliegen voordat ze de Opleiding Verwijderingambtenaar hebben gevolgd?

Nee, dit komt niet meer voor. Er worden alleen nog escorts ingezet die de opleiding achter de rug hebben.

5

Zijn er capaciteitsproblemen met betrekking tot het aantal verwijderingambtenaren?

Bij het verwijdercentrum Schiphol zijn in beginsel voldoende ambtenaren aanwezig. Mocht er, doordat er tijdelijk meer vreemdelingen moeten worden uitgezet dan normaal, onvoldoende capaciteit op het verwijdercentrum Schiphol aanwezig zijn, dan kan een beroep worden gedaan op ondersteuning uit de overige diensten van het district KMar Schiphol. Ook vanuit de «landelijke escortpool» kan capaciteit worden vrijgemaakt. Ook het personeel dat op deze manier wordt ingezet, heeft de OVA voltooid.

6

Wordt er bij het uitzetten altijd gebruik gemaakt van chartervluchten? Hoe staat het aantal chartervluchten in verhouding tot het aantal lijndienstvluchten?

In de regel wordt bij uitzettingen gebruik gemaakt van lijndienstvluchten. Het aantal overheidsvluchten dat wordt uitgevoerd is beperkt. In 2006 zijn er in totaal zeventien overheidsvluchten uitgevoerd. In 2007 zijn tot 1 september vijf overheidsvluchten uitgevoerd.

7

Is het waar dat de leidinggevende kan voorstellen om een geïmproviseerde vorm van geweldtoepassing die effectief blijkt op te nemen in de werkinstructies? Zijn alle effectieve geïmproviseerde vormen van geweldtoepassing bekend? Bestaat er een gelimiteerde lijst van toegestane geïmproviseerde vormen van geweldtoepassing? Zo neen, waarom niet?

Bij de toepassing van geweld bij uitzettingen gelden, net als bij de toepassing van geweldsmiddelen en hulpmiddelen, onverkort de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit. Er worden geen voorstellen gedaan om vormen van geweld in werkinstructies op te nemen die niet passen binnen de wettelijke kaders. Er bestaat geen lijst van toegestane geïmproviseerde vormen van geweldtoepassing. Indien gedragingen van escortpersoneel of de vreemdeling hiertoe aanleiding geven, stelt de afdeling Veiligheid en Integriteit van de Staf CKMar of de Rijksrecherche een onderzoek in.

8

Heeft u inmiddels de interne werkinstructie van de KMar aangepast naar aanleiding van het rapport?

Ja, dit is gebeurd.

9

Is er gestopt met het gebruiken van niet in de instructie omschreven, en daarmee volgens de commissie verboden geweldsmiddelen en geweldshandelingen?

De toepassing van geweld en het gebruik van geweldsmiddelen en hulpmiddelen voor uitzetting die niet stroken met de ambtsinstructie voor de politie, de KMar en de buitengewoon opsporingsambtenaar en met de uitwerking daarvan in de Vreemdelingencirculaire 2000 en de interne werkinstructie van de KMar, worden niet getolereerd. In de opleiding en in de thematische bijeenkomsten met het personeel, zoals genoemd in het antwoord op vraag 2, is dit een vast onderdeel.

10

Is het waar dat u de voorzitter van de commissie heeft verboden, of in ieder geval heeft ontraden, de avond van publicatie van het rapport in het programma Netwerk vragen over het rapport te beantwoorden? Zo ja, waarom?

Nee.

11

Is er al een begin gemaakt met het vastleggen van uitzettingen op video als extra controle op het uitzettingsproces?

De mogelijkheden hiertoe worden nog onderzocht. Het al aanwezige cameratoezicht op het verwijdercentrum Schiphol zal digitaal worden gemaakt. De middelen daartoe worden opgenomen in de begroting van 2008.

12

Is er gestopt met de inzet van escorts jonger dan 23 jaar?

Momenteel zijn er nog drie verwijderingambtenaren jonger dan 23 jaar. Dit zijn deskundige en ervaren verwijderingambtenaren die uiterlijk in 2008 de leeftijd van 23 jaar zullen bereiken. Daarom blijven deze functionarissen inzetbaar als verwijderingambtenaar.

De functieomschrijving van de verwijderingambtenaar is inmiddels wel aangevuld met de leeftijdsgrens van 23. Uiterlijk in 2008 zijn alle verwijderingambtenaren 23 jaar of ouder.

13

Wordt er opgetreden tegen escorts die zich bij het afbreken van een uitzetting afreageren op de uit te zetten vreemdeling omdat zij een «leuk reisje» mislopen? Is dit probleem aan de orde gesteld bij de escorts?

Ja. Van elke verwijdering wordt een rapport opgesteld. Als er geweld is toegepast of gewelds- of hulpmiddelen zijn gebruikt, wordt dit vermeld in een apart rapport.

Zie voorts de antwoorden op de vragen 7 en 9.

14

Ten laste van welke begroting komen de kosten die verbonden zijn aan nieuw materieel dat ten behoeve van uitzettingen moet worden aangeschaft, zoals bijzondere voertuigen voor het vervoer van uit te zetten vreemdelingen, bodycuffs et cetera?

De materiaalkosten die worden gemaakt in de fase dat de uit te zetten vreemdelingen onder de operationele verantwoordelijkheid van Justitiële diensten vallen, komen ten laste van het ministerie van Justitie. De kosten verbonden aan materieel dat nodig is tijdens de fase dat de uit te zetten vreemdelingen onder de operationele verantwoordelijkheid van de KMar vallen, komen ten laste van de defensiebegroting.

15

Wat wordt verstaan onder interculturele communicatie? Worden er tolken gebruikt bij uitzettingen? Zo ja, zijn deze tolken ook aanwezig in het vliegtuig?

Interculturele communicatie vaardigheden, gericht op de omgang met vreemdelingen, worden ontwikkeld met medewerking van gespecialiseerde en professionele acteurs. De training wordt uitgevoerd door het bedrijf Forum Educatief. In de context van de OVA interpreteert Forum Educatief interculturele communicatie als instrument ter *preventie* van conflictueuze c.q. gewelddadige gedragingen, voorafgaand aan en tijdens de feitelijke uitzetting en als instrument van *de-escalatie*, voorafgaand aan en tijdens de feitelijke uitzetting.

Bij het verwijderen van vreemdelingen en gedurende de vlucht zijn geen tolken aanwezig. Wel kan, indien nodig, op het verwijdercentrum gebruik worden gemaakt van de telefonische diensten van het tolkencentrum.

16

Is de training van de marechaussee voldoende om de taken uit te voeren en in bepaalde omstandigheden de juiste beslissingen te nemen?

Er is, zoals hiervoor vermeld, een specifieke opleiding tot verwijdering-ambtenaar: de OVA. Daarin wordt veel aandacht besteed aan de situaties die een verwijderingambtenaar kan tegenkomen en zijn reacties daarop (zie tevens het antwoord op vraag 15). Ook is begonnen met het ontwikkelen van een aparte opleiding voor escortcommandanten.

17

Wanneer zal de Kamer nadere informatie ontvangen over de uitkomsten van het uit te voeren onderzoek naar een adequate reactie op schreeuwen, spugen en bijten door vreemdelingen die worden uitgezet en over de maatregelen die uit dat onderzoek voortvloeien?

De veiligheid van het personeel dat belast is met de uitzetting van vreemdelingen is van groot belang. Het onderzoek naar een toereikende reactie op schreeuwen, spugen en bijten door vreemdelingen, waarbij zowel de veiligheid van het personeel als een humane uitzetting wordt gewaarborgd, zal nog enige tijd in beslag nemen. Voor de zomer van 2008 zal de Kamer hierover nader worden geïnformeerd.